

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 6:25 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. — Pošt. ček. pol. štev. 11.806.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo i uprava M. SOBOTA, Križova ul. 4.

Cena oglasov: Cela stran 1000 Din., mali oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstem so oglasi 150% dražji. — Popust od 5—50%.

„Bog je zato stvorilo vino, da bi se pilo“.

Šolska deca je te reči odgovorila v našem kraju svojimi g. učitelji, gda je te gučao od nerednoga vživanja alkohola. Deca je tak gučala, ar so doma starišje tak gučali. V cerkvi, po časopisaj, po treznostnih društvaj, predavanjaj se stalno glasi boj proti pijančuvanju. Te boj vodijo ljubitelje naroda. Proti se pa postavljajo sovražniki naroda. Zato cepijo v dečinska srca že lubezen do pijančuvanja; tak te pride nespameten odgovor iz vúst nedužne dece, ka je „vino Bog zato stvorilo, naj se pije“. Na te odgovor malo odgovorimo. Odgovorimo, ka če bi se vino pilo, ne pa pijančovalo, ničče ne bi reči meo proti tomi. Nikdar pameten človek, pameten predgar, pameten zastopnik oblasti ne je ogovarjao, grajao ali kaštigao koga zavolo toga, ka je pio, nego samo i jedino zavolo toga ka je *neredno i preveč pio*.

1. Nerednomi pili je boj napovedan. Pilo je pa ne samo te neredno, če koga vrže v grabo, če njemi pamet zmeša, nego neredno pilo je li te, gda tisti pije, šteromi je alkohol na škodo bodisi telovno, bodisi duševno. Ti so v prvoj vrsti deca i mladina do kakši 20 let, pač do tistih let, kda se mlado telo ešče razvija, ali kak po domačem pravimo, dokeč človek raste. V teh letaj vživati čemer, ga levati na gingava pluća, na neokrepleno srce, na nedoraščene i ne vtrjene živce, pomeni vsakojačke betege si nakopati. To v teli. Ne pride vsikdar včas beteg, nego organizem postane slabejši i nema tiste odporne sile, s šterov bi znao beteg premagati, kak jo ma močnejši, šteroga ne vničo alkohol ali herb po alkoholi. — Ka ka napravi alkohol v tej letaj duši, pa naj gučijo bitja, svaje, kraje, klanja i druge podivjanosti. Duša mladoga človeka, štera potrebuje vse pripomočke milosti, da premaga strasti, postane slaba za vse dobro i je največša pomočnica strastem za hūdo.

2. Neredno pije tisti, ki se ne napoji toti, nego pije, gda njemi to siromaštvo ne dovoli. Neje samo pijanost prepovedana, nego skrb za družino je tudi zapovedana i zato je dužen oča i je dužna mati vse potrebne reči pustiti na strani, naj more deco ohraniti, oblačiti, odgojiti. Ta odgoja je prva dužnost po božoj zapovedi.

3. Neredno pije, ki drugoga sili na piti. Vsaki zna ka njemi je potrebno. Koga brez potrebe siliti, da se vči na vživanje alkoholnih pijač je neredno pilo. Kak jaz sam nesmem neredno piti, tak nesmem drugoga na to včiti.

4. Neredno pije, ki toti ne je pijan nigdar, nego vendar več vživa, kak njemi je potrebno za pogasitev žeje ali za krepjenje i gordžanje zdravja.

I 5. nazadnje tisti pije neredno, ki se opijani. Ma te že samo mali vrtelec v glavi, ali pa ka je pijan kak dešč, vseedno, on se zapojo, je neredno pio.

Če gledamo štatistiko Slov. Krajine od lanskoga leta, ta nam nekaj strašnoga pove. Ka? To, ka se je lani *prinasa spilo za več kak za 14 milijon dinarov alkoholnih pijač*. Čujete boži ljudje! V ednom leti smo ta dali več kak 14 milijon dinarov za svojega sovražnika. Povejte odkrito, jeli je pa Bog zato stvorilo vino, da bi meli hiše porde, obleko raztrgano, deco zanemarjeno, duge velike čez glavo, da bi nam kišta ne poznala mesece dugo krūha, da bi naj bolše moči našega naroda leto za letom hodile na jezere v tujino druge bogatit samo zato, da bi se kem več spilo? Povejte boži ljudje, jeli je Bog zato stvorilo vino!

Teh pet nerednosti pri pili smo zato napisali, ka da si vsaki znao zračunati, koliko bi njemi ostalo za družino, če bi redno pio, če bi samo teliko trošo, kak po božem i človečem zakoni sme trošiti. I da se na Boga zazavajo naši pivci celo pri deci, žnjim dokončamo tudi mi svoje reči. Bog pa vu svojem pismi, ki se zove sv. Pismo ete reči prav od vina: „*Vino naj razveseljava človeče srce!*“ Ne pravi, naj je opijani, nego samo razveseli. Te reči se toti nanašajo predvsem na vino oltara, na sv. mešo i prečiščavanje kak prorokovanje staroga zakona, ali i ovak pilo vina Bog dovoli samo tak, ka nam prinese čisto veselje. Da od veselja nam je dana eta zapoved: *Veselite se v Gospodi!* Nadale pravi sv. Pismo: „*Malo vina vživaj!*“ Malo i ne na škafe! *Zavžtvaj*, se pravi, ne pa zalevaj se! Potem pa pride strašna reč boža „*Vu vini je nečistost!*“ i še strašnejša: „*Pijananci v bože kraljestvo ne pridejo!*“

Naj zaključí razpravo pesem pobožnoga škofa Slomška:

*Po pameti ga pijmo,
Da pamet ne zgubimo!*

Blagoslovljena je naša zemla.

Preminoči teden sem potůvao domo iz ednoga konca Slovenije v naš kraj. Napíšem nakratci, kakše vtise je napravilo na mene to potůvanje. Ka so se potniki jako dobro oponašali i ka v tretjem razredi potůje že tudi gospoda i to nesamo duhovniki, nego tudi civilni gospodje, trgovci, odvjetniki itd. to je samo hvalevredno. Hvale vredno je tudi, ka se narod drži predvsem resno. Vsaki nosi na srci dnešnje nevolu, kamakoli ide. Pa poleg resnosti je bila tudi povsod treznost.

Gorenjska, to je tisti deo bivše Kranjske, ki leži pod Alapami, je sūha. V aprilu je tam ešče sneg v dolini na njivaj i travnikaj, zato pa se komaj kaj zeleni. Ostali kraji Slovenije so pa krasni, zeleni, da

se ti rači vsikdar biti pod lepimi košatimi drevnimi velikani, pri žuborečih potokaj ali vodinaj, na sunčnih planinaj.

Pov, to je setve, se pa ne dajo z našimi primerjati. Naš je dosta lepši. Kak stopiš prek Mūre, se že vidi razlika. Ka je tomi zrok? Jeli je pri nas boša zemla! Jeli je pa pole tam prek, gde je slabša zemla, kak na poli okoli Ptujaj, štero je preveč kameno, ali so tam prek tudi dobre zemle celo še bošo od naše. Samo ka majo tam ljudje dosta več kak naši tu posebno na Dolenskom. Naši tak malo majo, da lahko kak ogratek, kak grede obdelajo vse; zato je pa vse lepše kak tam, kde je je predosta njih i travnikov, malo pa delavne moči. I da je naš narod poleg siromaštva jako ploden, se mora seliti. I, kama de se selo, če ne ta, gde je še dosta zemle. Tak se delajo naše kolonije prek v Sloveniji, pri Ljutomeri, M. Nedeli, v Rihhtarovcih, Lutvercih, Apačaj itd. I s tem, ka naš narod ide ta prek i odnese svojo skrblost i marljivost s seboj, spravi samo dober glas nam i pogloblava tisto bratstvo med nami, štero bi moralo že davno obstojati to i ono stran Mūre. Pri tom povdarjam, da je dužnost države, da podpira naš gosto naseljen narod, da ležej kúpi prek na „Štajarskom“ posestva, ka se duševno zblížanje kemprle dovrši.

Na poti proti domi sem vido dvoji genlivi prizor. Pride v moj kupe mladi dečko z tužnimi, prosečimi očmi. Taki sem opazo, da njemi nekaj jako velikoga leži na srci. Hitro sem zvedo, ka ga boli. Prosi me, če sme položiti betežnika na prazno klop poleg mene. Gda njemi drage vole dovolim, pripela v kupe prepadnjenoga človeka i ga položil na klop skrbno, lubeznivo, da se je poznalo iz celoga obraza, da te deček nekaj dragoga ma v tom prostom, posūšenom komaj govorečem moški. Oča njemi je bio. Poslao njemi je na klop, kre mene si je seo i ga gledao, da njemi spuni vsako, še najmenšo želo. V Ormoži sta šla doli. Pomagao sem njemi ga doli z vlaka i njemi ponūdo edno jaboko za žejo, ki je pa samo do polovice smeo zavžiti. O kak zahvalno sta me poglednola za malo uslugo. Prava detinska lubezen se je žarila v tom mladom dečki, Bog ga bo zaistino obilno plačao za njo. Očo je pa spravo iz Poljčan v Ormož v bolnico. V Poljčanaj je bio na deli i tam zboleo, pa ga bolniška blagajna ne mogla zvratiči. Bo ga li Ormož mogo, nevemo. A lubezen, ki šče staromi oči pomagati, je te največši dar, ki ga dete more dati svojimi stariši. — Drugi prizor. V Ptujaj je bilo. Eden moški je stopo doli z vlaka. Za šinjek ga je držalo edno malo dete, staro komaj par mesecov, za roko pa četvero male dece, od pet let niže starih, eden drugoga za roko i tak njega. Ka pomeni to?

Svet reši samo lubezen Jezušovih ran! V te namen širite Novine

Kakša deca je to? Sto je te moški? Razložijo mi, da je te moški eden župan iz neke občine poleg Ptujja. Oča te dece je delavec, rudar, mati njej je pa mrla pred kratkim. Ar se oča ali ne štedo ali ne mogo brigati za svojo deco, je ves, kde je rojen, drage vole vzele na sebe sirotike. I vrli, nad vse hvale vreden župan je sam šo po sirotike i je pripelal iz daleka prek od Zidanoga mosta, sam je to deco noso, vodo, hrano i njim stan pripravo pri dobrih ludej. Dve starejšivi je dao v službo, peterim drobnim ftičicam pa je poskrbo dobre ludi, ki je odgojijo. Siromaška delavska familija je namre mela sedmero dece, vse še maloletne. Do srca se je vsaki geno, ki je vido to pravo istinsko lubezen do bližnjega i predpostavljenoga župana za svoje občinske sirote. Sr.

Dve sodbi od nas.

Dostakrát je bila Slovenska krajina že sojena z rečmi pa z djanji — edni so jo sodili pravično, drugi pa naopak. Mi smo dužni, vsakšo sodbo premisliti i na njo eli odgovoriti, či je ne istinska — eli si pa z nje dober navuk vzeti. Nemo lagali, če povemo, ka smo dozdej čuli očivestno več takših sodb od sebe, štere so nas ne v najlepšem posveti kazale. Toláži nas pa to, ka so slabo mislili pa gučali od nas ludej, od šterih znamo, ka so si svoje sodbe ne pridobili po dugom opazüvanji pa premišlavanji.

Poglednimo si dnes, ka sta zapisala od nas pa naše krajine dva moža, šteriva sta ne zrasla med nami. Pred leti so naše Novine pisale, kak je hodo po našoj krajini plebanoš *Božidar Raič* (rojeni l. 1827. pri Sv. Tomaži pri Ormoži, mro l. 1886. v Ljubljani), ki je duže časa bivao po različnih naših krajaj pa stalno čteó naše stare knige. Večkrat je v slovenske knige pa novine pisao od našega življenja pa jezika. Dosta pohvalnoga je napisao, kak prijazni pa pošteni so po naših krajaj ludej; v kak lepom miri živijo med sebov katoličanje pa lüteranje itd. Posebno je pa lübo naš jezik, v šteroga se je tak poglobo, kak malošto. Od toga etak piše: „Od Radgone

tri četrt vöre hoda proti izhodi stopiš na zemlo, ki je našemi jeziki zaistino zname-nita. Nekša svete groza obide človeka, ki je Prekmurce pa njihov krasni jezik že prle poznao, gda se njegova noga obrvim dotekne téo, gde so že od negda naši slovenski dedeki pa očaki orali mastno zemlo, kopali gorice, prepevali starinske pesmi, mirno pripovedavali okoli ognjišča pripovesti svojih dobrih očakov.“ Tak je zapisao 1869. leta. — Lani pa je profesor dr. *Bohinjec* iz Ljubljane napisao: „Izberi si šterošté razgledno mesto v Slovenskoj krajini, zvonik kakše cerkvi v Soboti, vrh Srebrnoga brega na meji med Jugoslavijov pa Madžarskov, zvonik Plečnikove cerkvi v Bogojini, gorice nad Dolnjov Lendavov — vsešérom odkriješ v prekmurskoj zemli nekaj novoga, dozdej neznanoga, pa vendar tak domačega, tak slovenskoga, kak malogde v našoj domovini. Gda te prepela obrvim vlak prek novoga veržejskoga mosta, boš mogoče čakao, ka boš vido, kak so v jezero letaj Vogri spremenili to slovensko zemlo pa njene ludi, gda se pa vračaš iz Krajine, si prišeo do prepričanja, da so Prekmurci najbole pravi Slovenci, ar so mogoče najbole očuvali značaj dávnik očakov.“

To vse so premišlene reči, štere nam dosta povejo. Bratja iz drugih slovenskih krajin so nam povedali, ka smo pod tühinskim gospodarstvom verno očuvali svoj slovenski jezik pa svoje slovensko narodno čütenje, življenje. Kratke reči so to, štere so zapisali možjé, ki nekaj pomenijo. Naša dužnost pa je, ka nadale obdržimo čisti svoj slovenski jezik pa svoj narodni značaj. Vse, ka je naše pa je lepo i dobro, očuvajmo! Ne trpimo med sebov nikaj slaboga, nikaj praznoga. Ne poprimimo se tistoga, ka veter prinesé med nas pa naskori pá odnesé, liki držimo se onoga, ka má koren v našem življenji že od negda!

Politični pregled.

Jugoslavija. Kmetijsko ministerstvo je pooblastilo Priv. agrarno banko, da spiše vküp v celoj državi vse kmetske duge. To zavolo zakona, šteri šče kmečke

duge na te način rešiti, ka vse prevzeme država i te bi je kmetje državi plačüvali na mali intereš. — V ministerstvu za trgovino je vpelana glavna komisija, štera de preiskavala naš sad, ki de šo z države. — Trgovinsko pogodbo smo sklenoli z Združenimi državami Brazilije.

Grčka. Venizelosova vlada je mogla odstopiti zavolo gospodarske stiske. Bili so nemiri po državi.

Japonska. Staroga ministerskoga predsednika je vmorila neka tajna organizacija, ki se zove „Čaren pozoj“. Ta organizacija je proti Europejcom, je za razširitev japonskoga casarstva z silov to je bojom. Toj neje bila po voli mirolübná politika vmorjenoga ministerskoga predsednika, nega je štela Mandžurijo brez vsega pitanja samo priklüčiti Japonskoj. Ta organizacija toti kriči, ka je za casara, ka pa nosi v svojem srci, što bi znao povedati. Nevarnost za svetovno bojno je jako velika, ar ta organizacija ne more kre sebe trpeti velike Rusije, tem menje pa močno boljševiško državo. Rusi se z naglico pripravljajo, da če bi prišlo do bojne, jo premagajo. Če kda, je zdaj na mestu, da mesto samoga pripovedavanja ali staranja gledamo vse te dogodke z očmi vere i prosimo dobrega Zveličara, ki z oltara izpod male hoštije ravna celi svet, da da tomi zburkanomi i od njega odvrnjenomi sveti pravo spoznanje. H godi Telovoga naj naša vera močno segne v tabernakl i celoga sveta zadeve zroči tistomi, ki je Gospodar toga, Gospodi Zveličari pod belim krühom prebivajočemi. Te je dozdej vsikdar zmagao z pravicov i bo zdaj tüdi. A prositi smo ga pa dužni mi.

Austrija. Austrija je prijavila Zvezi narodov, da zavolo velike gospodarske stiske ne bo mogla odplačüvati svojih dugov i zato mora vpelati moratorij. Z tem korakom pa je v zvezi tüdi drugi jako važen korak, njena združitev z Nemčijov. Bo se ta mirno zvršila ali do pa sosedne države, predvsem Italija, kaj protestirali, se ne more povedati. Do boja že ne pride, ali je gotovo, da brez kakše odškodnine za ostale države tudi ne bo še ta združitev zvršila, gda pride do toga.

Od naših v tujini.

S. Bethlehem. 25 letnico svojega hišnoga zakona, šteroga sta sklenola pri Gradi, sta obhajala 20. aprila v slovenskoj dvorani Smej Ivan i Treza. Smej je hišnik slovenskoga doma (Halla). — V kaloličanskoi cerkvi sv. Jožefa, se je vršila sveta ferma. Svestvo sv. ferme je sprejelo 181 dece. Pred fermov se je obslüzavala 40 vürna pobožnost tri dni, pri šteroj so predgali nam poznani g. Golob Mihal, pleb. iz Bridgeporta. Milostiven püšpek O' Hara so bili z decov jako zadovolni i so njim nazadnje povedali, da kem žmetnejše reči so je pitali, tem ležej je deca odgovarjala. Zato so se pa častitim sestram toplo zahvalili za njihove trüde v šoli i ka so tak lepo okinčile oltar. — Maja 8. so obhajali naši katoličanci materinski den, gde je mladina priredila igro i pri njej popevala. Mati, štera ma največ dece, je dobila pri toj proslavi dar. — Vmro je Ropoš Jürj, rojen v Ritkarovcih. — Žalüje za njim žena Klara ino petero dece.

St. Kler. Francija. Novine i M. List redno vdablám. Kalendar i „Pripravo na srečno smrt“ sem tüdi dobo. Prav iskreno se vam zahvalim za to dobroto. Pozdravlám vse prijatele i poznance iz törjanske fare pa vas g. urednik: Čeh Štefan. (Hva-

Joško Maučec:

Zgodovina Slovenske krajine.

III.

Naselitev Slovenov.

Prvotna domovina ino kultura naših praočakov. Predniki denešnjih Slovanov so prebivali v starom veki po širnih ravninaj denešnje Poljske države ino zapadne Rusije. To velko ravnino pretakajo vode: Visla, Dnjeper pa Zapadna Drina. Na zapadnoj strani so bili sosedje Slovenov Germani, na severi Balti, severivzodi finska plemena, na jugi, vzhodi Iranci (Skiti), na jugi Tračani. Slovani so bili miren kmečki narod, obdelavali so zemlo ino pasli svoje črede. Rimlani so zvedeli za njé po Germanaj ino jim dali ime *Veneti*, kak Nemci pravijo ešče dnes ništernim slovanskim rodovom Wendi ali Windi. Toga imena pa Slovani so na nikdar rabili, liki so sami sebe zvali *Slovane*. To ime je od 6. stoletja dale znano pri vsej sosedaj. Pri bizantinski pisatelaj pa nahajamo v prvaj polovici 6. stoletja za Slovane, šteri so prebivali v zdajšnjoj jüžnoj Rusiji, ešče ime Anti. Bizantinski zgodovinar Prokopij piše, ka so Slovani ino Anti meli najprle

edno ime *Spori*. Tak so tüdi ništerni češki vučenjaki to ime razlagali kak pokvarjeno ime iz „Srbi“, po njihovom bi bilo to prvotno skupno ime Slovanov Srbi, štero pa je znanost kesneje ovrгла. V 4. ino 5. stoletji so bili že zapüstili Slovani svojo staro domovino, štera jim je bila postala pretesna zavolo hitroga naraščanja ludi ino so se tak začnoli seliti na jug ino zahod. Ob konci 5. stoletja so bili naseljeni Slovani po današnjoj Erdelskoj ino Moldaviji. S toga kraja pa so nato silili k dolnjoj Dunavi, v začetki 6. stoletja prebivajo pa že po vsej denešnjoj Rumuniji. Denešnja Vlaška je mela že te celó ime „Slavinija“.

Naši predniki so se pečali največ z živinorejov, polodelstvom ino lovom. Hranili so se s polodelskimi pridelki, jako pa tüdi z mesom divjačine ino rib, z mlekom, medom ino pivom, šteroga so dobili iz ječmena. Njihove šege ino navade nam zgodovinarje jako dobro opišüjejo. Pri Slovanih je bila posebno razvita gostolübnost. Bili so jako delavni, v bojnaj se pokažejo jako hrabri, junaški, pa tüdi divji ino krvoločni. Mnogokrat je pa prišlo tüdi med nje same kreganje ino nesloga.

(Dale)

la za pozdrav. Sprejeli ednok 10 fr., ednok pa 32 Din. 60 p. Vr.)

Soissons, Francija. Pozdravljamo g. plebanoša, učitelja i celo Bedeničko pa Martjansko faro: *Trplan Ernest, Ivan i Štefan, vsi iz Ivanovec.*

Mladina pa kajenje.

Kajenje je nesreča mladencov v letaj, gda bi njim najbole bila potrebna zmernost za volo njüvoga rasta. Ali ka si znamo, či pa ravno naši osemnajščeki majo največše poželenje za tem nesrečnim dimom. „cigaretlinom“. Ne briga ga ne zdravje, nej to odkec oči peneze zeti, ka de on kadio. To pač mora biti. Tak si on to misli, ar je on dečko i šorc že venkraj ma zapičeni. No, vej pa vsi kadijo, pa njim nikaj ne škodi, zakaj ravno njemi branijo, zakaj ravno njemi ne voščijo to sladkost, pa je nanč nej tak božna, kak pravijo. Takše pa šče vnoge druge vzroke zmišlavlejo v svojoj bistroj glavi, samo, da bi dokazali, takši naši „osemnajščeki“, ka to ne škodi, pa ka je to zavolo šegé tudi potrebno.

Ma li naša mladina prav? Ali je potrebno kajenje? — Ne. Kak smo že povedali škodi zdravji mladine pa ka je to samo edna navada prinas, stara komaj par sto let. Nemre tudi nišče praviti ka je to kajenje potrebno zato, ka znamo, da so pred Kolumbusovim odkritjem Amerike toga nej poznali.

Kajenje je slaba navada pri mladini, šteroj služi celo za grešno priliko. V mladenci vničuje močno volo ino ga včini za svojega slepoga roba. Spozabi se dostakrat z sebé ino ne pita niti za dovoljenje, ešče menje prosi svoje stariše za to peneze, nego si zeme sam. Ka s toga pride, kak daleč zabloudi naša mladina za volo kajenja, nam pokažejo dostakrat razne kraje po vesnicaj, štere so včinioli mladoletni. Pa zakaj? Vse v želi za duhanom.

Postane potem nezavüplivi, ar ga navadno starejši zavolo kajenja kregajo. Čemerasti, nezadovoljen ino zanemari svoje delo. Ves se poda toj misli ino želim.

Ne pravi naš pregovor zaman, ka „si pamet osmodiš“ či što kadi posebno mlajši. Kelko nesreče poleg duševne spravi kadilci ešče kajenje na teli, to je nej za do-povedati

Kajenje je škodljivo, kvarno zdravji, ar ma duhan v sebi poleg drugih sestavin tak zvani „nikotin“, eden strašen čemér, eden od najmočnejših čemérov. Živce na nikoj dene, peša srcé po njem pa oči. Zato največkrat prvi cigaretlin zna tak jako naškoditi. Želodec na opak obrača, noge pa odpovejo službo. Ne trbe posebi povedati, ka či vsakši dén nekak vživle to dobroto, té nikotine, posebno pa nedoraščeni mladéneec, ka pride do nabiranja toga čéméra v teli, gde podkaple zdravje ino slabi telovne moči. Tak oslableno telo pa ne prebavi zevsema hrano, ino ležej podleže tudi drugim betegom. Teliko za dnes. Ob drugoj priliki več našoj mladini od toga.

Dnevne novice.

Petdesetletnica pisateljice Sigfrid Undsetove. Ta pisateljica je bila rojena luteranka. Gda je pa začela preiskavati za svojo pripoved življenje Norvežanov, ona je najpre hči lepe Norvegijske, — iz srednjega veka, je pri tom raziskavanji i študiranji spoznala, da je jedino prava vera

Kristušova katoličanska. Zapustila je tak protestantizem i se je povrnola ta nazaj, odked so pomotoma izstopili njeni očacije, postala je katoličanka. Kak takša je pisala naprej. Celi svet jo pozna zavolo njenih krasnih romanov. Pravi krščanski duh sija z njenih del i jo zato zovejo za peto velesilo v boji proti brezsrčnomi materializmu, šteri išče samo svoj dobiček, z svojega bližnjega se pa spozabi.

Papova poslanica trpečimi sveti. Rimski papa so poslali celomi katoličanskomi sveti pismo, ki se začne z rečmi: „Kristušova lübezen nas sili.“ Te reči je napisao sv. Duh Bog po sv. Pavli apostoli te, gda je poganski svet pun bio sebičnosti i gda to premagala jedino Kristušova lübezen. Zdaj ga drugo tudi nepremaga. Svet je poganski i mora postati krščanski. Krst, ki so ga milijoni sprejeli, ne jih je pa spremeneno v krščenike. So takši samo po imeni. Zato povdarjajo sv. Oča v tom pismi, da moramo se zadovoliti z malimi, skromnimi stroški za svojo hišo, *ostalo iz naše vrednosti pa naj obračamo stradajočimi bližnjimi na pomoč.* Stradajoče veri sovražni ljudje lahko dobijo za svoje slabe, nemire povzročujoče namene, dejanska, pomagajoča lübezen do bližnjega pa v Kristušov miroven tabor pripela narod i njemi da po celom sveti ka tak srčno žele: pravico i mirno življenje.

Francoska ladja zgorela. „Georges Philippe“, francoska velika ladja je na sredi morja zgorela. Izmed potnikov je više sto zgubljenih.

Nemiri v Indiji. Na muslimanske svetke je prišlo do bitja med Muslimani, ki so za Angleže i med Indijci, ki ščejo svojo neodvisno državo meti. Največši nemiri so bili v Bombayi, gde je sto više mrtvih pa na vnogo stotin ranjenih.

Lindbergovo dete vmorjeno. Svetovnoznanomi amerikanskomi letalci Lindbergi so banditi vkradnoli dete, da bi dobili za nje velike peneze. Ali kak se je zdaj zvedlo po par tjeđnaj, je dete včasi po kraji vmrlo i so prišli že na sled hüdodelnikom.

M. Sobota

— **Naša pesem v radiji.** To soboto, 28. maja pošila ljubljanska radio postaja našo domačo pesem i našo govorico v svet i to večer od pol devete vöre naprej. Nastopijo sobočki salonski orkester z modernov i plesnov glasbov, dekle i dečki iz Bogojine z gostüvanjskimi pesmami i ciganska banda. V začetki je kratki govor v našem domačem narečji. Prireditev se vrši v Soboti v sokolskoj dvorani, ka se po telefoni prenese v radiooddajno postajo v Ljubljano ta postaja pa potem prenaša to prireditev po celom sveti. Prireditev v Soboti je javna i si jo proti maloj vztopnini vsakši lahko privošči.

Pošta.

Vogrinič Jožef, Francija 34 Din. sprejeli, pozdrav objavili. **Denša Ivan, Chicago.** Marca 20. smo dali vse objaviti, kak nam je bilo poslano. Samo ka so v štampariji vöpuštili med stavlanjom, ka je plačao Grüškovnjak Matjaš z ženov, ka je Špilak Ivan z ženov plačao kak je bilo štampano dale Gjurja Pavli i Cigan Agi. Vsi dobivajo redno vse, ka je naročeno. **Gubič Franc, Walleppe.** Mi smo sprejeli samo 4 Din. 50 par po pošti. Dajte gor iskati penez. Naslov smo zdaj spremenili, dozđaj smo vse pošilali v Sully. **Horvat Štefan, Dokležovje.** Novine išči pri širiteli i nam javi, keliko si plačao že naročnine v Mostjaj, Bakani pošilamo zdaj 23. Si meo tudi Marijin List?

Slovenska krajina.

— **Zatiranje hroščov.** Srezki načelnik v D. Lendavi, g. Trstenjak, je izdao odredbo, da se morajo hrošči skrbno pobirati. Vsaki naj trosi z drevja dol hrošče i je popari. Poparjeni se naj dajo küram za hrano i naj se ne mečejo na gnoj ali kompost. Občinam se dovoli, da smejo tisti, ki največ hroščev naberejo, nagraditi iz občinskoga kmetijskoga sklada. Posebno goreče nabiralce hroščov bo tudi nagrado srezki kmetijski odbor.

— **Svaja.** Cigan Viktor, sin Cigan Jožefa, Lončovoga iz Žižkov je svoj rod, Glavač Števana iz Bednjaja z lopatov tak močno vdaro, ka je te mogo iskati zdravniško pomoč. Presekana njemi je glava, presekana dva prsta i deloma odsekano desno vüho. Med dvema hišoma že dugši čas obstoji svaja zavolo prepasti gospodarstva Cigan Jožef, šteroj pa neje kriv Glavač, ki je bio tutor deci, v Ameriki se nahajajočega Cigan Matjaša, brata od Jožefa.

— **Beltinci.** Mlada ženska Duhova hodi okoli po vesnicaj i se toži, kak so nekše ženske nabrale na njo peneze i ka ona nikaj ne je dobila, kak so njej moža zapravile, ka so duhovnika zapreti dale itd. Sirotiki se je zmešalo. Naj jo občina da na vrstvo, ka mlada ženska hitrej pride do zdravja.

— **Beteg.** Cigan Matjaš, blagajnik odbora za zidanje „doma sv. Frančiška“ je od lanske influenze dobo žmetnejši beteg. Odišo je v sobočko bolnico na zdravljenje. Prosimo siromake, šterim je pomagao z v nogimi trüdi, da se ga spomenejo v svojih molitvaj.

— **Sv. Sebeščan v Pečarovcih.** Tü se pripravljamo za sprejem vlč. g. Kerec Jožefa, ki se je po dvanajstih letih srečno povrnio iz Kitajskih misijonov. Vlč. g. Kerec je meo novo mešo 26. maja 1923. leta v Macaui na Kitajskem, doma ga pa ne bilo že od leta 1920. Sv. meša, štero bo služo v nedelo dneva 5. junija, bo prva v domačoj farnoj cerkvi. G. Kerec bo prišo k Sebeščani s procesijov, štera de šla iz Prosečkevesi od Fujsovoga križa vgojdo ob osmoj vöri. Boža služba pri Sebeščani se začne ob desetoj vöri. Mi vsi njemi želemo, naj se srečno povrne k nam i tudi nas razveseli tak kak je razveseljavao drage njemi Kitajce. Pozdravljen bodi skromen sluga Gospodov, ki prihajaš med nas, bodi pozdravljen mnogokrat i vsem nam dobrodošeol!

— **Pozdrav pošila i naznanja,** da se veseli našemi krščanskomi tiski, Vogrinči Jožef iz Francije. Pozdravlja celo Jelensko faro. njeno mladino, predvsem pa gasilsko društvo i vse duše iz Pertoče.

Vsem novim naročnikom naznanjamo, da včasi kak naročijo naš list, njim toga pošlemo. Ali več kak edno ali 2 številki nemo mogoči pošilati na porgo. Naročnina bar en del se mora včasi poravnati. — Uprava.

— **Bolnicam i gospodom zdravnikom** priporočamo knigo „Sreske bolnice“. Pisao M. U. Dr. Živan V. Markovič, V. Orašje, p. Smederevo. Namen knige je podpirati društvo, štero si je naložilo kak dužnost, da nabira člane, od teh pa milodare za ustanavljanje bolnišnic za vsaki srez po državi.

— **Seja načelstva Zadružne zveze v Ljubljani.** Vršila se je 18. maja, na šteroj so bili navzoči tudi na novo zvoljeni član g. Klekl Jožef iz Črensovec. Na seji se je zvolio odbor, ki bo vodo posle. Pri

seji se je razpravljalo od te velike stiske, to je od pomenkanja peněz i se je dognalo, ka nindri, ne v Sloveniji, ne na Horvaškem, ne v drugih državah nega peněz. Dosta ljudi je drži doma, med temi dosta trgovcov i nega druge pomoči, kak malo počakati ka se vüpanje naroda nazajpovrne do peněznih zavodov i do peněz samih pa de vse pa redno šlo naprej.

— **Cena živine je poskočila.** Naš glas v Novinaj neje bio zobstonski. Cena živine se zdigava. Agrarna zadruga je plačala te tjeđen na živo vago že 4 Din. za kilo tam, kde so davali nešteri drugi mesarje iz sobočkoga okraja samo 3.50 Din.

— **Za naše duhovnike.** Profesor dr. Franc Jaklič je napisao lepo knigo: *Puščavnik v osrčju Sahare*. Zadnja leta je začno zanimati katoličansko javnost Francuz Charles (Šarl, Karel) Foucauld (Fukó), šteromi misli sveta stolica prisoditi čast olta-
ra. Pestro, bujno ino zanimivo življenje, puno teme ino svetlobe, borb ino zmag, se odpre pred čitatelom. Te mož je bio vzgojen v katoličanskoj veri, a jo je že na gimnaziji zgübo. Postao je huzaraki oficir, po nekaj letaj pa raziskovalec do toga časa nepoznane dežele Maroka ino je zaslo-
veo med vučenjaki. Nato dobi palig nazaj vero ino stopi kak preprost brat v trapistovski red. Pa tudi to je ne bilo zadosta: šo je v Svetu deželo, služiti za hlapca, potom pa sprejao mešniško posve-
čenje ino se odpravo v saharso puščavo, gde 15 let živo med muslimanskimi Arabci ino Tuarégi. Nazadnje je pa izkrvaveo kak tiha žrtev v svetovnoj bojni za njihove duše. To lepo knigo priporočamo vsem duhovnikom, stane samo 5 Din. Naroči se: Misijonska pisarna, Semeniška ul. 2. Ljubljana.

— **Dr. Zdenko Matiašič** ordinira zopet redno v Mariboru, Slomškov trg 6. (nasproti škofije).

— **Nemremo vervati.** Nikak se je razneslo med naše ljudi, da je eden od zdajšnji državni poslancov ovado, da se je g. poslanec Benko ob priliki nekše debate v Belgradi izjavo proti sobočkoj gimnaziji i proti slovenskoj univerzi v Ljubljani. Nemremo vervati, da bi se mogao najti gde Slovenec, ki bi bio proti slovenskoj univerzi, ali pa naš domačin, ki bi bio proti našoj gimnaziji. Zato bi prosili g. Benka naj bi nam na kak način razjasno je li to istina ali nej, ka se zdaj po našoj krajini guči.

— **Mate žito k odaji?** Gospodarska zveza v Ljubljani išče lánsko žito. Oprosi-
jo se vse kotrige agrarne zadruge, da toj naznijo keliko žita bi mele k odaji i počem bi je dale?!

— **Tkalski tečaj v Črensovcih.** Tkalski tečaj za fina tkalska dela se bo vršo v Črensovcih v Našem Domi meseca augusta z pomočjov banske uprave. Oprosi-
jo se vsi tkalci, ki želejo tečaj obiskavati, naj se javijo pri podpisanom. Tečaj je brezplačen. — *Klekl Jožef, vp. pleb. v Črensovcih.*

— **Marijini Listi i Marijikini Ogrački** za mesec maj se zdaj razpošillajo. Vsebina obojega je jako lepa. Što ne bi šteo s skuznimi očmi 40 letno mučenistvo edne po-
božne deklice na Bavarskom i koga ne bi genola lepa zgodnica v Ogrački od „te-
lovskih lelij“. Segajte po obema listoma!

— **Pozdrav pošillajo i Novine naračajo** delavci iz tišinske fare, ki so v Brestovaci na deli.

— **Novine so narasle te tjeđen:** v Brestovaci, Franciji, Topolščici.

— **Redko a jako lepo.** En naš srednješolec je naročo Novine i tudi taki plačao z etimi rečmi: Pošillite mi Novine na 3 mesece i tiste številke nazaj, v šterih je popisana smrt pok. Horvat Jožefa martjanskoga plebanoša i njihov sprevod. „*Pokojni so bili moj veliki dobrotnik.*“ — Kelikim so duhovniki dobrotniki i kak malo je zahvalnih!

NEDELA po risalaj druga.

Vu onom vremeni pravo je Jezuš Farizeušom priliko eto: Niki človek je pripravo veliko večerjo i pozvao je vnoge. I poslao je slugo svojega vu vñri večerje, da bi povedao pozvanim, naj bi šli; ar so že vsa gotova. I začali so se vsi do ednoga zgovárjati. Prvi je pravo njemi: Marov sam küpo i potrebno mi je vñ idti i poglédnoti ga, prosim te, zagovori me. I drugi je vñelo: pñt jarmov jüncov sam küpo, idem njñ probat: prosim te, zagovori me. I drugi je pravo: Oženo sam se; i zato nemorem idti. I nazaj pridoči sluga nazvesto je eta Gospodi svojemi. Teda se razsrdivši hižni Gospodár vñelo je slugi svojemi; vñ idi hitro na vulice i na varaške poti i nevolne i slabe i slepe i plantave esli notri pripelaj. I vñeli sluga: Gospodne, vñinjeno je, kak si zapovedao i ešče je mesto. I vñeli Gospod slugi: vñ idi na poti i med ploté i prisili je notri idti: naj se napuni hiža moja. Vñelim pa vam, ka nišče onih ljudi, ki so bili pozvani, ne košta večerje moje. (Luk. XIV.)

Pokora (Paolo Segneri).

Ka naj jaz tak povem, gda vidim, kak vñogi svojo dušo v roke vñraje zračajo, kak njej samoga vñaga dajo za sprevodnika na tom zemelskom romanji i kak se dajo od njega med strašnimi prepadi voditi k igri i plesi, k vñlačugam i krčmam, pač k vsakoj priliki, štera dušo v gñeh i pogübo pogrozi? Bi jaz smeo trditi, da ti ljudje samo piknjico lübežni majo do svoje duše? Da se brigajo za njo? Da jo vñsiko cenijo? Da so osvedočeni, da vso svojo srečo v njej vidijo? O, če bi tak bilo, te ne bi duše tak smelo v vñraje roke davali. Ne, niti človeki je nebi tak slepo izročali. Da če si morajo ednoga prijatelja iskati, dobro preiščejo, če je ne rob kakše hüdobije; če si morajo gospodara zebati, gledajo najprle na to, če je prijateo jakosti; izmed spovednikov si toga najmučenejšega zberejo; med tanačniki najraj majo odkritosrčnoga; tak delejo navadno, da se zagotovijo. Ali joj meni! Keliko jih ravna ravno naopak i kak Jeremias prorok pravi „*dajo svojo drago dušo v roke svojim sovražnikom.*“ (Jer. 12. 7.) Da ne samo, ka se njim bole dopadnejšo lehkomišleni prijatelje i razvüzdani gospodarje, če morajo za vodstvo svoje duše spovednika iskati, poiščejo takšega, ki se resno ne briga za nje; če morajo od cerkvenoga vučitelja tanač prositi, zvolijo si takšega, ki ma grešno življenje i ki privoli v njihovo djanje; če potrebüjejo tanačnika, te njihova sebičnost to žele od njega, da se njim prillzavle: „*Svojo dušo dajo v roke svojim sovražnikom.*“

AGRARNE ZADEVE

Pravilnik za izvršavanje agrarnoga zakona. Členi 22—27. V teh je razloženo, da se pri ambulántnoj komisiji sprejmejo novi agrarni interesenti, če stari majo že njim po zakoni pripadajočo agrarno zemlo. Če bi zemle kaj gorostalo, se zviša klüč v občini, gde je bio menši kak ga zakon predpiše, to je, gde ne prišo oral zemle na edno osebo. Če pa li ostane še više zemla, se razdeli med optante i dobrovolce, ki neso ešče dobili zemle. Optanti so tisti naši državljani, ki bi lejko po-

stali tüje države podaniki, pa so za našo optirali, to je našo so si zvolili za svojo novo domovino. Od še preostale višešnje zemle dobi ministerstvo poročilo i odloči v kakši namen naj se razdeli. Člen 28. Zemla naših optantov i madjarskih optantov se zameni. To je za zemlo, štero so naši zapüstili na Madjarskom, dobijo zemlo madjarskih optantov v našoj državi. Člen 29. Če je teliko sprememb po reviziji, da stara parcelacija ne bi se mogla rabiti, se mora napraviti nova parcelacija.

Odgovor na popravak g. Dragana Turka. Na našo objavo, da je g. Dragan Turk obsojen, je te gospod dao izjavo dnes tjeđen v Novinaj, ka občni zbor zadruge ne je skleno, da bi se njega tožilo, ka ne je zadruga zmagala, ka g. dr. Leskovar ne je zastopao zadruge, nego vse to se tiče g. Klekl Jožefa. Mi smo po tiskovnom zakoni to objavili. Podpisano vodstvo agrarne zadruge se veseli, da gospod Turk priznava zmago g. Kleklina, ali istini na lübo moramo povdariti, da so g. Turka trditve v protislovji v našimi zapisniki. Po zapisniki občnoga zbora od 1. 1930. aprila 6. je bila na dnevnom redi točka, štera guči od vloge g. Turka, ki je poslao na oblast proti zadruzi i njenomi predsedniki Klekl Jožefi. A ta vloga je bila od oblasti odbita. Ar je pa bila žaliva, se je na tom občnom zbori sklenolo ednoglasno, da se za te žalitve g. Turka toži. Žalitve, štere so se vu vlogi izpovedale, so žalile ne samo predsednika zadruge, nego celo zadrugo. Ne bo g. Turk zadruzi določavao, gda se ona čüti razžaljeno i gda ne, nego to sama odloči. Ar se je čütila razžaljeno, je pooblastila svojega predsednika, da toži g. Turka. Občni zbor agrarne zadruge je tak skleno, da se g. Turka mora tožiti i s tem se je z ednim pooblastio predsednik, da v imeni zadruge išče zagovornika. G. Dr. Leskovar Josip, odvetnik, je tak zagovornik zadruge v tistoj meri, kak g. Kleklina. Če je pa zadruga določila na svojem občnom zbori, da se g. Turk mora tožiti, te je jasno, da je z obsojenjom g. Turka, kak smo poročali, dobila zmago Agrarna zadruga z svojim predsednikom sküпно. — *Vodstvo agrarne zadruge v Črensovcih.*

Vesele novine.

Zbrao † Kühar Števan.

S Sobote smo dobili po ekspres poštil silno pismo, v šterom stojijo eta: V Soboti sta se dvá čedniva norca svadila zavolo cćrkvi. Eden jiva je pravo, ka je njüva cerkev ne pokrita, zato ka či bi prej pokrita bila, te je nišče ne bi vido. Bilá sta že obá zevsema pišliviva, pa sta se li tak svadila, ka sta eden ovoga za vlasé vñlačila.

Naš naglejüvač, šteroga smo v B... poslali, nam piše, ka v toj vñsi so takše mühé, ka či ravno što štero s kenicev vñdari, pa se več ne gene.

Velke nesreče. Bákovčarom je pogoro Mokoš. Ta nesreča pa ne zadene samo bákovčare, liki tüdi dokležánce, zato ka prej ta smrdéča žganica vñ z Mokoša ma svojo žilo.

Gospodarstvo. V Soboti se dobi za telko peněz edna kila govedine, kak indri dve killi. To prej vu „varaško gaso“ ide, ka do si blatne vulice popravljali!

Pohišstvo kakor postelje, omare, stolce, otoman-divah, nadalje gotove škrinje (trüge) najfalejše dobite pri ŽELEZINGER KONRADI M. Sobota, Lendavska c. 8. (prek od Benka). 2